

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۶ بهمن ماه ۱۳۲۱ *

فهرست مطالب :

۱ - تصویب صورت مجلس	۴ - تصویب مرخصی آقای اردبیلی
۲ - تقدیم لایحه تکمیل بودجه وزارت جنگ از طرف آقای معاون جنگ وزارت	۵ - شور اول لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
۳ - بیات آقایان امیر تیمور و راقی راجع به پشتوانه اسکناس	۶ - معرفی آقای وزیر دارائی از طرف آقای نخست وزیر
	۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس یکساعت و سه ربع پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز پنجشنبه اول بهمن ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - آقای اعتبار در صورت مجلس فرمایشی دارید؟
اعتبار - بعد از تصویب صورت مجلس بنده عرض دارم .
امیر تیمور - بنده هم اجازه خواسته ام .
رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
صورت مجلس تصویب شد . آقای معاون وزارت جنگ
اعتبار - بنده اجازه خواسته بودم .
امیر تیمور - بنده هم اجازه خواسته بودم .

[۲ - تقدیم لایحه تکمیل بودجه وزارت جنگ

از طرف آقای معاون وزارت جنگ]

معاون وزارت جنگ - چنانچه خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحض است از ۵ ماه باینطرف برای امنیت نواحی شمالی در نظر بود قوایی بآن نواحی اعزام شود و مقرز شد تیپ هائی در شمال آذربایجان و خراسان و یک تیپ در بهبهان بر قوای موجوده ارتش اضافه شود . چون این عمل برای امنیت کشور فوق العاده نافع بود و موجبات امر فراهم شده بود از دو ماه پیش باینطرف شروع

* عین مذاکرات مشروح یکصد و بیست و هشتمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آفریادی ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائب با اجازه : آقای فاطمی
غائبین بی اجازه : آقایان - مرآت اسفندیاری - تولیت - رهبری - مؤید احمدی - ارکانی - مشار - مشیر دوانی - ناصری - امیر ابراهیمی - حمزه تاش - معصم سنگک - فریدونی - دبستانی - آصف - سلطانی - صادق وزیری - مقدم - مستشار - کامل ماکو .
دیر آمدگان بی اجازه : آقایان - اکبر - بهوانیان

شد باخذ نفرات و عجالتاً در حدود چهار هزار نفر و کسری از این نفرات جدید استخدام شده اند. چونت افزایش این چند تیپ و یک هنگ هم برای مهاباد مستازم يك بودجه اضافی بود که با بودجه ارتش و فوق نمی داد ما سعی کردیم با وضعیت فعلی بودجه ای ترتیب بدهیم که هم هزینه این عده تأمین شود و هم تحمیل زیادی بر بودجه کشور وارد نشود. بنا بر این بود چه این شش تیپ و هنگ مهاباد را بمیزان حد اقل بدون اینکه افزایش زیادی در نظر باشد یعنی کادر افسری و خرید ملزومات در نظر گرفته شده باشد که از ذخائر ارتش پیش بینی کردیم و فقط بودجه نفرات و استواران این واحد ها را تهیه نموده و عجالتاً تقدیم مجلس شورای ملی میکنم نظر باینکه از نقطه نظر مالی بودجه ما فوق العاده در عسرت است و بواسطه افزایش بهای زیاد جنس روز بروز کسر بودجه ما رو بتزاید است استدعا میکنم هر چه زودتر این بودجه را بتصویب برسائید که از عسرت خارج شویم (صحیح است)

رئیس - به کمیسیون رجوع می شود. آقای امیر تیمور

[۳- بیانات آقایان امیر تیمور و آقای مر بوط به پشتوانه اسکناس]

امیر تیمور - تذکر بنده در دو موضوع است خیلی هم مختصر است. مطالب اول بنده این است که پس از اینکه ما دکتر میلیسپو را استخدام کردیم فقط مقصود و منظور ما این بود که قضایای مالی ما با نظر و صلاح دید و تصویب ایشان بگذرد و بموقع اجرا گذاشته شود. و غیر از این موضوع هم کلیه قراردادها مخصوصاً قرارداد هائیکه جنبه مالی داشته باشد طبق قانون اساسی باید بدو از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد و تا مجلس يك قراردادی را تصویب نکند بهیچوجه من الوجوه طبق قانون اساسی آن قرارداد ارزش قانونی ندارد و استدعا میکنم مقام ریاست این موضوع را بوزارت امور خارجه مخصوصاً تذکر بدهند که کلیه قراردادها و بالخصوص قراردادهای مالی مادام که از تصویب مجلس شورای ملی نگذشته است هیچگونه ارزش قانونی ندارد برای کشور هم الزام آور نیست (صحیح

است) عرض دیگر بنده این است: از قراری که بنده شنیدم دولت یا موافقت کرده است یا مشغول موافقت است که مقداری از طلاهای مسکوک که پشتوانه اسکناس است در بانک ملی ایران و رزرو است و موجود است بدهد و در مقابل در افریقای جنوبی یل مقدار طلا بگیرد. البته این موضوع در ظاهر اهمیتی ندارد اما چیزی که هست طلا اگر داده شود و معادلش طلا گرفته شود این در محاسبه فرق نمیکند اما طلای مسکوک و شمش از نقطه قیمت باهم تفاوت دارند بعلاوه هر نقل و انتقالی که در پشتوانه اسکناس پس از این داده میشود باید بتصویب مجلس شورای ملی باشد و بدون تصویب مجلس شورای ملی بهیچوجه من الوجوه نمیتوانند اجازه بدهند و نقل و انتقالی بدهند (صحیح است) اگر بدون اجازه مجلس نقل و انتقالی بدهید بعمده بنده عاملین باید مورد مؤاخذه قرار گیرند.

رئیس - آقایان پیش از دستور مطلبی دارید آقای دهستانی انوار و عراقی؟

عراقی - برای يك مطلب كوچك بنده عرضی دارم.

اعتبار - بنده هم قبل از دستور اجازه خواسته بودم

روحی - دستور دستور

دهستانی - بنده تمنی میکنم قانون نظام وظیفه جزء دستور شود (خنده نمایندگان)

رئیس - آقای عراقی

عراقی - آقای امیر تیمور راجع بزر و سیم و جواهرات اندوخته پشتوانه اسکناس که فرمودند چون بنده از طرف مجلس شورای ملی هیئت نظارت هستم لازم میدانم تکذیب بکنم هیچ دستبردی ابدأ به پشتوانه اسکناس تا بحال نشده است و هیچ سوء نظری هم نسبت بآنها نیست و این هیئت نظارت مطابق قانون ابدأ حق دخالت در آن را ندارند (صحیح است)

امیر تیمور - بنده خیلی ممنونم و تشکر میکنم.

جمعی از نمایندگان - دستور.

[۴- تصویب مرخصی آقای اردبیلی]

رئیس - يك فقره از گزارش عرایض و مرخصی مانده

اول بنظر آقایان میرسد:

طوسی - گزارش انو کمیسیون عرایض و مرخصی راجع بر مرخصی آقای اردبیلی.

آقای اردبیلی درخواست بیست و شش روز از تاریخ پنجم آذر ۲۱ نمودند و مورد موافقت کمیسیون عرایض و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اردبیلی برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

آقایان مستحضر هستند که عده ای را برای دیوان محاسبات دولت پیشنهاد کردند اطلاع داده اند موقع قانونی آن میگذرد اگر تصویب میفرمائید عده ای که لازم است آقایان معین بفرمائید که دیگر اسباب تاخیر کار آنها نشود (صحیح است)

اعتبار - بماند برای جلسه دیگر آقای (صحیح است)

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - چون صورت نزد آقایان نیست بماند برای جلسه دیگر.

رئیس - پس در اول جلسه آتی این کار اقدام میشود البته آقایان مستحضرند که در جلسه سابق برای دستور امروز دو فقره لایحه بود یکی راجع به آبیاری و یکی هم راجع به جنگلبانی الا آن عده از آقایان پیشنهاد داده اند که لایحه نظام وظیفه مطرح شود (صحیح است)

این است که پیشنهادات را حالا ملاحظه میفرمائید.

آقای اعتبار

اعتبار - مخالفی ندارد آقای. خواندن پیشنهادات لازم نیست.

رئیس - آقای افشار.

افشار - بنده مخالف لایحه آبیاری مقدم است.

طوسی - سه فقره پیشنهاد است هر سه مربوط به لایحه نظام وظیفه است که جزو دستور شود.

رئیس - عده ای از آقایان اجازه خواسته اند برای

اینکه قبل از دستور صحبت بکنند.

جمعی از نمایندگان - دستور دستور

[۵- شور اول لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه]

رئیس - گزارش کمیسیون نظام خوانده میشود:

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

لایحه شماره ۲۴۲۹۹ دولت راجع به اصلاح قانون نظام وظیفه را کمیسیون نظام با حضور نمایندگان محترم دولت در جلسات عدیده تحت شور و مذاقه قرار داده و با اصلاحاتی مواد زیر تنظیم اینک گزارش آن برای شور اول تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

رئیس - مذاکره در کلیات است. آقای انوار

انوار - بنده موافقم

رئیس - آقای ملک مدنی (ملک مدنی - بنده موافقم)

آقای روحی

روحی - موافقم.

رئیس - رأی گرفته میشود بورود در شور مواد موافقین

برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۲۳

ماده ۲۳ - در هر يك از مراکز لشکری کشور بنا بر

پیشنهاد اداره نظام وظیفه و تصویب وزارت جنگ يك منطقه

سرباز گیری تشکیل میشود.

رئیس - آقای هاشمی

هاشمی - بنده میخواستم باستحضار آقایان محترم

برسانم شاید چندین سال بود که در هیچ قانونی به

اندازه ای که در این قانون که امروز مطرح است شور و

بحث و کنجکاری بعمل آمده در کمیسیون بعمل نیامده است

مخصوصاً جلسات عدیده با حضور نمایندگان دولت

مسلماً بماده جزء بجزء و به منتهی درجه استقراء بعمل

آمده و این مطلبی بود که بنده می خواستم

باستحضار آقایان برسانم و عرض کنم چون مدتی است که

عنوان قانون نظام وظیفه شده است و بسیاری از مشمولین

ایران بلا تکلیف هستند استدعا میکنم از مقام محترم مجلس

شورای ملی که هر چه ممکن است زودتر این مواد را تصویب

بفرمائید چون این قانون مورد ابتلاء عموم کشور است و باید

تکلیف مشمولین در هر طبقه معلوم شود (صحیح است)

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده موافقم

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - بنده موافقم و البته آقای هاشمی بعنوان مخالف صحبت کردند ولی روح فرمایشانشان موافقت کامل و کافی نبود (هاشمی - بنده موافقت داشته‌ام نه مخالفت) همان طور که آقای هاشمی فرمودند در این لایحه بطور اکمل شور شده و توجه شده و تمام نواقص آن تکمیل شده توجهی بشود که زودتر این قانون بگذرد

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده موافقم. مخالفی ندارد

رئیس - ماده ۲۴

ماده ۲۴ - هر يك از مناطق سرباز گیری بنا بمقتضیات مرکب از چند حوزه اصلی و فرعی سرباز گیری خواهد بود

رئیس - ماده ۳۳

فصل سوم - احضار مشمولین - ماده ۳۳ - اشخاصیکه بسن سربازی میرسند بایستی بمحض انتشار آگهی برای روشن شدن وضعیت واعزام بخدمت بحوزه های سرباز گیری مربوطه و در صورت اقامت در خارج از حوزه مربوطه به نزدیکترین حوزه سرباز گیری محل اقامت مراجعه و خودشان را معرفی نمایند

رئیس - ماده ۳۴

ماده ۳۴ - مشمولین آماده بخدمت در روز تعیین شده بایستی حضور یابند و در صورت تأخیر و یا غیبت مشمول مقررات ماده (۵۶) خواهند بود

رئیس - آقای نقابت

نقابت - بنده خواستم تذکری بآقای مخبر عرض کنم که در شور دوم در نظر بگیرند این که نوشته شده حتماً روز و ساعت معین حاضر شوند با وضعیت وسائط نقلیه امروز ممکن است دچار اشکال بشوند مردم و دو روز یا سه روز یا چهار روز تأخیر بکنند یا عذری داشته باشند که نتوانند بیایند پس

الف - میزان سواد و معلومات

ب - اطلاعات فنی و تخصصی که در هر يك از پیشه ها دارند .

ج - وضعیت مزاجی د - وضعیت خانوادگی ه - شغل و محل سکونی

رئیس - ماده ۵۲

ماده ۵۲ - اطلاعات ماده ۵۱ در صفحه مخصوص بر گهای شناسنامه ذکر و همچنین مراتب در دفاتر اسامی قید و تاریخی که مشمولین برای انجام خدمت باید حاضر شوند از طرف مجلس سرباز گیری در برك شناسنامه یا برك وضعیت آنان ذکر میشود

تبصره ۱ - باشخصاییکه شناسنامه آنان دارای برك وضعیت نیست از طرف مجلس سرباز گیری برك وضعیت داده خواهد شد

تبصره ۲ - هر گاه فهرست اسامی که از ادارات آمار تسلیم شده با مندرجات برك شناسنامه اختلاف داشته باشد علل آن در مجلس سرباز گیری رسیدگی و از طرف اداره آمار طبق قانون و آئین نامه مربوطه در رفع اختلاف اقدام خواهد شد

رئیس - ماده ۵۳

ماده ۵۳ - مشمولینی که اطلاعات فنی و تخصصی خود را در موقع رسیدگی مسکوم نمایند پس از اثبات کتمان پیشه مدت سه ماه خدمت آنان تمدید یافته و در پیشه خودشان مورد استفاده ارتش خواهند بود

تبصره - از سربازان پیشه ور منحصرأ در قسمت های ارتش میتوان استفاده کرد و افسران بهیچ عنوان نمیتوانند برای خدمات خصوصی خود از پیشه آنان استفاده نمایند اگر نسبت باین قبیل مشمولین مخالف ماده بالا رفتار شود مرتکبین مطابق قانون دادرسی و کیفر ارتش تعقیب و مجازات خواهند شد .

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - در اطراف این قسمتی را که میخواهم عرض

کنم سابق در مجلس مذاکرات مفصل شده آقای معاوی وزارت جنگ نیز از جریان امر کاملاً مسبوق هستند و بدین جهت بطور اختصار عرض میکنم که مقتضی است بعد از جمله از سربازان پیشه ور که در تبصره ماده ۵۳ معین شده يك غير پیشه ور هم اضافه شود زیرا این ماده میخواهد حصر بکنند اشخاصی را که افسران بخدمات خصوصی خودشان برمیگمارند منحصرأ از نقطه نظر پیشه وری باشد و بنده معتقد هستم که پیشه ور و غیر پیشه ور که بنام نظام وظیفه دعوت میشوند بایستی در ادارت نظام وظیفه فقط در خدمت نظام وقت خود را صرف کنند نه اینکه در خانه افسران بعنوان پدشخدمت یا گماشته شخصی امور شخصی آنها را اداره کنند باینجهت بنده با این قسمت مخالفم البته ایشان هم که از تمام جر باتات سابق مجلس اطلاع دارند استدعا میکنم ازشان که این جمله را موافقت کنند که باین ماده اضافه شود .

معاون وزارت جنگ - راجع به تبصره این ماده که آقای اوحدی بیاناتی فرمودند سابق در شور اول این قانون مذاکرات مفصلی شد و همه آقایان محترم هم تصدیق فرمودند بعد از آن مذاکرات که تأثیرات سوئی بخشید مخصوصاً که بروحیه افراد و هم بروحیه نفرات يك لطمه تمام وارد آورد ما هم با کمال اشتیاقی که داشتیم که در اینقسمت کمک و مساعدتی بکنیم يك راه حل مناسبی پیدا کنیم بالاخره در کمیسیون تفهاری که پیدا کردیم این بود که موضوع پیشه وران را استثنا کنیم برای اینکه سوء استفاده از پیشه وران نشود . ولی موضوعی را که آقای اوحدی فرمودند که غیر پیشه وران هم نوشته شود آنوقت موضوع گماشته از بین می رود مطابق تحقیقاتی که ما از همه جا کردیم حتی از دولت همسایه ما دولت ترکیه که وضعیت زندگی آنها کاملاً شبیه ما است اظهار کردند که افسر گماشته دارد و گماشته کارهای شخصی او را میکند یعنی افسر وقتی را که صرف تعلیمات میکند باید بکنفر بکارهای فامیلی و خانوادگی او برسد و بنابراین آن خدمات بهیچوجه پوشیده

نیست و مخصوصاً از افراد بی سواد و بیکاره باین کارها گمارده میشوند البته اگر اشخاص فاضل و فهمیده و دانشمندی باشند که باید بکارهای دیگری گمارده شوند اگر باین کارها بگمارند البته این کار بیجهت و بدی است و در یک ارتش صحیحی معنی ندارد که یکنفر فهمیده و با سواد را بگذارند برای خدمت یک افسری. البته بین یک عده افرادی که گرفته میشود آنهایی که استعداد خدمت کمتری را دارند آنها بخدمت گماشته میگردانند. استعدا میکنم همین رویه را که در نظر گرفته شده چون حق مشروع او است و در تمام دنیا هم اینطور است استعدا میشود در این قسمت هم مساوات بشود که بهمین وضع باقی بماند ولی راجع به پیشه‌وران نظر باینکه سوء استفاده در سابق شده بود ما این تبصره را گنجانیدیم و مخصوصاً در آیین دادرسی کیفری هم مواردی دارد که مربوط بقانون کیفر عمومی کشور است و تنبیه بسیار شدیدی برای سوء استفاده از افراد منظور شده است که در کمیسیون مطالعه شده است و آن ماده قانون دوماه الی یکسال حبس و یک جریمه نقدی برای اینکار قائل شده است بنابراین با این جزائی که پیش بینی شده است استعدا میکنم این ماده را همینطور تصویب فرمایند.

رئیس - آقای انوار

انوار - بنده میخواهم به آقایان تذکر بدهم که مطابق جریان نظامنامه هر کس حق دارد در شور اول پیشنهاد کند و این پیشنهاد لازم نیست توضیح یا جواب داده شود پیشنهاد میروید بکمیسیون اگر در کمیسیون قبول شد جزء قانون میشود اگر قبول نشد رد میشود ولی در شور ثانی آن کسی که پیشنهاد کرده است میتواند توضیح بخواهد از مخبر کمیسیون که چرا این پیشنهاد را قبول نکردید مخبر کمیسیون هم جواب میدهد ولی بنده خواستم عرض کنم که ما علاقه مندیم که این قانون زودتر بگذرد اگر بخواهیم باین شکل وقت را ضایع کنیم این قانون معطل میشود باین جهت بنده تمنی دارم که روش مجلس را از دست ندهیم و

دیگری گماشته بشوند باین جهت بنده این تبصره را پیشنهاد کردم که از سربازان فقط در امور اداری و ارتش و خدمات ارتش استفاده بشود و متخلفین از این ماده مطابق قانون دادرسی کیفری از یکماه تا یکسال به حبس تأدیبی محکوم خواهند شد و چون شور اول است امیدوارم در کمیسیون مورد بحث واقع شود.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای طوسی

طوسی - فرمایشات آقای نقابت در این موضوع البته همانطور که خودشان هم توضیح دادند همانها بوده است که قبلاً توضیح داده شد ولی بنده بیان آقای انوار را تأیید میکنم که اگر بخواهیم در شور اول در پیشنهاد صحبت کنیم مدتی طول میکشد و این قانون هم تأخیر میشود و بهتر است در پیشنهادها همانطور که گفته شد مذاکره کمتر یعنی هیچ نشود برود بکمیسیون در کمیسیون هم صاحبان پیشنهاد حاضر خواهند شد و توضیحاتشان را خواهند داد که دنبال صحبت زیاد کشیده نشود.

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده خواستم خاطر محترم مقام ریاست را متذکر کنم که وقتی مجلس اظهار کرد مذاکرات کافی است و کسی مخالفت نکرد باید ماده بعد خوانده شود و بکسی اجازه داده نشود مگر اینکه راجع به کفایت مذاکرات مخالفت بشود و این عمل بر خلاف نظامنامه است.

رئیس - این مذاکراتی که شد راجع به ماده بود نه راجع به پیشنهاد. ماده پنجاه و چهار.

ماده ۵۴ - در صورتیکه تاریخ تولد اشخاص در اظهارنامه‌ها و دفاتر یادداشتی مخدوش و حاکی از مشمولیت باشد رسیدگی بآن در دادگاه شهرستان و در صورت نبودن در دادگاه بخش محل صدور شناسنامه بعمل میآید حکمی که در این مورد صادر میشود قطعی خواهد بود.

تبصره ۱ - هر گاه یکی از اسناد سجلی (یکی یا دو برگ اظهارنامه یا دفاتر یادداشتی) مخدوش باشد اداره

ثبت احوال محل با اجازه اداره کل آمار و ثبت احوال طبق اسنادی که سالم است اقدام باصلاح برگ یا برگهای دفاتر یادداشتی خواهد نمود.

تبصره ۲ - اداره کل آمار و ثبت احوال مکلف است بوسیله ادارات خود از تاریخ تصویب این قانون تا یکسال مشخصات اشخاصی که تاریخ تولد آنان در اظهارنامه‌ها و دفاتر یادداشتی مخدوش و حاکی از مشمولیت است استخراج نموده منتهی در ظرف یکماه در محل صدور اسناد سه نوبت آگهی هر یک بفاصله ده روز منتشر نماید و از تاریخ نشر آخرین آگهی اشخاص که مشخصات آنان در آگهی‌ها درج گردیده میتوانند تا چهارماه بعد از گاه مربوطه مراجعه و درخواست تصحیح اسناد خود را بنمایند.

تبصره ۳ - چنانچه اشخاص مزبور در مدت چهار ماه بعد از گاه مراجعه نمودند مشخصات آنان از طرف اداره آمار و ثبت احوال بمرکز نظام وظیفه هر محل تسلیم خواهد شد.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - در چند ماه پیش که این لایحه در مجلس شورای ملی مطرح بود اگر بخاطر داشته باشند هم آقای سر تیب ریاضی و هم آقای تهرانی که مخبر کمیسیون هستند بنده در این ماده پنجاه و چهار عرض کردم که این ماده اسباب زحمت مردم را فراهم میکند و بنظر بنده هیچ لزومی ندارد و بعلاوه یک موقعی بود که هر کس را اعم از اینکه ورقه‌اش مخدوش باشد یا نباشد و معلوم شود که سرباز باشد او را جلب میکردند بسربازخانه وضع آنوقت اینطور ایجاد میکرد اما حالا که وزارت جنگ آمده است موافقت کرده است تا ۱۲۹۴ اشخاص را معاف کنند و دعوت نکنند دیگر بنظر بنده لزوم ندارد ما یک همچو ماده‌ای در این قانون بگذاریم که باز اسباب زحمت برای مردم بشود برای اینکه اعتقاد شخصیم این است که یک قسمت از سوء جریانات مربوط باین مواد و قوانینی است که یکقدری باصلاح مبهم است و مورد بحث و تفسیر واقع میشود آنوقت است که یک ماموری اگر خدای

مکرده سوء نیت داشته باشد میتواند از آن ماده که ابهام دارد سوء استفاده بکند، بنده اعتقاد شخصیم این است که ما همیشه بایستی سعی کنیم که قوانین خیلی صریح و روشن باشد مخصوصاً قانون نظام وظیفه و مشابه این که بازندگان مردم تماس دارد. ما فعلاً الان تقریباً آقا نزدیک به، بله هفده هیجده سال است که مشمولین را دعوت کرده ایم یعنی قانون نظام وظیفه در ۱۳۰۴ یا ۱۳۰۵ از مجلس گذشته است. الان هفده، هیجده سال است دفاتر سجلی ما هم الان مدتها است، هفده، هیجده بلکه بیست سال است مشغول کار است و منظم شده است هر کس که مشمول بوده به سربازخانه خواسته اند وضعیتش روشن شده هر کس هم تکه نبوده است احضار نکرده اند و اساساً موردی ندارد که احضارش بکنند این ماده ۵۴ با این سه تبصره که دنبالش گذاشته شده است این وسیله میشود برای مأمورین اداره آمار که برای نقاط دور دست که مردم اساساً هیچ اطلاع از این قوانین و مسائل ندارند زحمت تولید کنند؟ بنده خواهش میکنم هم از آقای سرتیب ریاضی معاون وزارت جنگ و هم از آقای تهرانچی و آقایان اعضاء کمیسیون نظام وظیفه که این مطلب را در نظر بگیرند و در شور و دوم این را اصلاح کنند: بنده خودم هم چون از اشخاصی هستم که طرفدار این هستم که هر چه زودتر این قانون از مجلس بگذرد و تکلیف مردم زودتر روشن بشود باین جهت زیاد توضیحات نمیدهم و اگر توجه بفرمایند این ماده ۵۴ اصلاً لزومی ندارد و بایستی حذف شود هر کس مشمول است بیاید خدمت بکنند و هر کس که نیست برود پی کارش.

رئیس - آقای روحی.

روحی - عرض میکنم بنده خواستم بمرض آقای نماینده محترم برسامم و عرض کنم نسبت باین ماده چندین جلسه در دو نوبت در کمیسیون مذاکره شد بالاخره این اوراق مخدوش وجود دارد اگر آقا تصدیق فرمودید که درست تنظیم شده است یک روزی هم باید باین کار خانمه داده شود و بالاخره بانظر وزارت جنگ و اعضاء کمیسیون

باین مرحله رسیده اند که این سه تبصره و این ماده و این قانون روشن است حالا حضرتعالی نظری دارید پیشنهاد بدهید در شور دوم در کمیسیون مطالعه میشود.

رئیس - آقای نقابت.

نقابت - بنده پیشنهادی کرده ام که تقدیم میکنم البته بکمیسیون رجوع میشود ولی قابل توضیح است برای تشحیذ ذهن آقای مخبر و آقای معاون محترم و آن این است که این دو تبصره یعنی تبصره دوم و تبصره سوم اصولاً زاید است و هیچ استفاده ای هم ندارد برای اینکه اگر کسی برگ شناسنامه یا اسناد سجلیش مخدوش باشد مطابق قانون حق مراجعه بدادگاه دارد، تا کی حق دارد تا وقتی که مرور زمان حقوقی جاری است همیشه حق دارد تا وقتی که ضرب الاجل میفرمائید که در ظرف چهار ماه از اعلان حق دارد مراجعه بکند نتیجه اش سقوط حق این شخص میشود و حال آنکه ممکن است نفهمد ممکن است مراجعه بکند، این قانون از نظر نظام وظیفه است و حال آنکه حق اصلاح شناسنامه از لحاظ میراث و نسب و سایر جهات دیگر مورد حاجت است و هیچ دلیلی ندارد که شما یک مرور زمان چهار ماهه قائل بشوید، این مطلب از نظر حقوقی بحث نشده و باین جهت بنده پیشنهاد کردم که این تبصره دو و سه را اصولاً حذف بفرمایند زیرا در تبصره یک حق اصلاح دادید اداره، اداره هم که حق اصلاح دارد چه حاجتی است بچهار ماه این را خواهش میکنم اصلاح کنید.

رئیس - آقای سزاوار.

سزاوار - این ماده در آن دفعه که مطرح بود در اطراف این مذاکرات متصلی شد و بنظر بنده ایرادی که شد وارد است و خوب است توجهی بکنند روی این قسمت آقای معاون وزارت جنگ و آقای مخبر برای اینکه یک اجازه غیر محدودی داده میشود بمأمورین آمار و نظام وظیفه که تمام دفاتر را بگذارند و یکایک نگاه بکنند و

که هر کس هر نظری دارد اظهار بکند بنده هم پیشنهاد دادم هم برای روشن شدن ذهن آقای مخبر و آقای معاون توضیح مختصری دادم خواهش میکنم تعیین تکلیف برای کسی نکنند.

انوار - بنده ارادت دارم خدمت آقا.

رئیس - شما پیشنهاد خودتان را توضیح دادید لازم باین حرفها نبود. ماده پنجاه و شش:

فصل ششم - تشکیل مجالس سرباز گیری

ماده ۵۶ - مجلس سرباز گیری در حوزه های اصلی در مرکز شهرستانها بریاست فرماندار و در مرکز بخشها به ریاست بخشدار و معاونت و نظارت رئیس حوزه سرباز گیری و عضویت نمایندگان ادارات آمار و ثبت احوال - دادگستری ژاندارمری - شهربانی - شهرداری و دو نفر پزشک نظامی تشکیل میگردد.

تبصره ۱ - حضور تمام نمایندگان بالا در مجلس سرباز گیری حوزه اصلی منوط باین است که ادارات مربوطه بآنها در محل موجود باشد.

تبصره ۲ - مجالس سرباز گیری در حوزه های فرعی بطور سیار مرکب از نمایندگان فرمانداری و حوزه سرباز گیری و یک نفر معتمد محل و افسر مأمور قسمت و لا اقل یک نفر پزشک نظامی در موقع گرفتن سرباز تشکیل میشود.

رئیس - آقای شه دوست.

شه دوست - عرض کنم که مجلس سرباز گیری که تا بحال تشکیل میشد.

هاشمی - آقای شه دوست بفرمائید پشت تریبون که این آقایان هم بشنوند.

(آقای شه دوست پشت تریبون آمدند)

شه دوست - عرض کنم مجلس سرباز گیری سابق تشکیل میشد از فرماندار و استاندار و رئیس نظام وظیفه و پنج نفر از معتمدین محل که بوضعیت مشمولین رسیدگی میشد بنده خودم در خراسان همیشه در این مجلس بوده ام و یک اختلافاتی که حاصل میشد آن معتمدین حل میکردند از

اظهار نامه ها را بگردند از تاریخی که در ایران شروع شده باخذ شناسنامه و هر کجا دیدند سرسوزنی خدشه یا نیشی قلم خورده ایراد بکنند صرف نظر از اینکه اینجا تصریح نشده است که کی مراجعه بکند بدادگاه، در هر حال باور کنید یگانه ماده ای که حساس است در این لایحه و اسباب زحمت مردم میشود این ماده است که مأمورین در شهرهای کوچک و شهرستانها زحمت تولید کنند بنا بر این بنده هم با حذف این ماده همانطور که آقای ملک هم توضیح دادند و پیشنهاد فرمودند موافقم. خدمت آقایان که در شورا اول آنطوری که قانون و نظامنامه برای ما معین کرده است هر پیشنهادی که میشود لازم نیست یک ساعت دو ساعت صحبت کنند مسئله راسیاسی کنند در کمیسیون با کمال دقت همانطور که آقای نقابت هم بیان کردند پیشنهادها توجه میشود هر کدام که زاید است حذف میکنیم اگر نشد باز در شور ثانی دو مرتبه پیشنهاد میشود این است که استدعا میکنم موافقت بفرمایند در اطراف پیشنهادات صحبت نشود تا این قانون بزودی بگذرد.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده عقیده ندارم در این باب چنانکه عرض کردم صحبت کنیم ولی برای اینکه آقای نقابت چون خیلی مبرزند وارد میشوند در این مسئله که میدانید این موضوع از اجتماعی گذشته و سیاسی شده و این مسئله را از اجتماعی گذشتند و سیاسی کردند و بنده نفهمیدم این چه مسئله سیاسی برای مجلس بود این متداول شده است که هر مسئله را میگویند این مسئله حیاتی و مهمانی است و این مسئله سیاسی باعث شده که لازم شده است در صورتی که اینطور نیست این موضوع، بنده عرض کردم.

رئیس - آقای نقابت.

نقابت - بنده خواستم عرض کنم که همیشه آقای انوار نظر به شیخوخت و کبر سن طرف احترام ما هستند ولی استدعا میکنم برای نمایندگان تعیین تکلیف نکنند

قبیل تکفل و سایر چیزهای دیگر در این جا اسم برده نشده است که معلوم شود آیا این معتمدین هستند که اشکالات را حل کنند و نظر اینها دخالت دارد یا ندارد لذا بنده پیشنهاد میکنم که در این ماده اضافه شود که در مجالس سربازگیری پنج نفر از معتمدین محل هم حضور داشته باشند.

رئیس - آقای طباطبائی .

طباطبائی - موافقم .

رئیس - ماده ۵۷ قرائت میشود :

ماده ۵۷ - اعتراض بنظریه و آراء مجالس سربازگیری و دادگاه اداری حوزه ها توسط اداره نظام وظیفه بدادگاه منطقه ای که در مراکز مناطق مرکب از استاندار و در صورت نبودن فرماندار و رئیس منطقه نظام وظیفه و رئیس اداره آمار و ثبت احوال و دادستان شهرستان دادگستری محل (یا معاونین آنها) و یک پزشک نظامی تشکیل میشود مراجعه و رأی صادره از این دادگاه قطعی و غیر قابل اعتراض خواهد بود . تبصره - در صورت نبودن پزشک نظامی رئیس بهداری یا پزشک محل عهده دار این وظیفه خواهد بود .

رئیس - ماده ۵۹

فصل هفتم - معافیت بععل مزاجی یا نقص اعضاء

ماده ۵۹ - مشمولین معلول یا مشکوک که در حوزه های فرعی بواسطه نبودن پزشک معاینه ایشان مقدور نباشد بایستی بهزینه ارتش بزرگترین نقطه ای که پزشکان وجود دارند اعزام و در صورت تصدیق بمعلول بودن باید بهزینه ارتش بمحل خود عودت داده شوند . ماده ۶۰

رئیس - ماده ۶۰

ماده ۶۰ - مشمولین زیر در اثر علل مزاجی یا نقص اعضاء بنا بر معاینه و تشخیصی که پزشک نظامی برای همیشه از انجام خدمت وظیفه معاف میباشند .

۱ - نابینایان از يك یا دو چشم .

۲ - قوزی

۳ - کمر

۴ - لال

۵ - شل و چلاق

۶ - یکدست

۷ - فاقدین شصت یا سیبانه دست راست

۸ - اشخاص کوتاه قد که قد آنها از ۱۵۰ سانتیمتر کمتر باشد .

۹ - اشخاص معلول یا مبتلایان به بیماری های علاج ناپذیر

۱۰ - معیوبین از دو چشم که از عهده خدمات نظامی بر نیایند .

تبصره ۱ - برای معاینه مشمولین در صورتیکه پزشکان نظامی در محل نباشند از وجود پزشکان غیر نظامی که صلاحیت ایشان مورد گواهی ادارات بهداری محل واقع شده باشد استفاده خواهد شد

تبصره ۲ - معاینه مشمولینی که جزو طبقات بالا نیستند در صورتیکه در محل که پزشک نباشد ممکن است توسط یک پزشک صلاحیتدار انجام پذیرد .

تبصره ۳ - اشخاصیکه مشمول ماده ۶۰ قانون خدمت نظام وظیفه مصوب ۲۹ خرداد ماه ۱۳۱۷ تشخیص و رأی سربازی درباره ایشان صادر گردیده بطور کلی (چه آنهاستیکه بخدمت رفته و چه آنهاستیکه در خدمت هستند) از انجام خدمت وظیفه برای همیشه معاف میباشند .

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم قسمت ده معیوبین از دو چشم که از عهده خدمات سربازی بر نیایند در آن قانون تصور میکنم که این قسمت بود ولسی مقید نبود باینکه از عهده خدمت نظام برمی آید یا بر نمی آید زیرا کسی که از دو چشم معیوب است مسلماً بدرد خدمت نظام نمی خورد این قید ایجاد اختلاف میکند هر کجا که بخوانند مشمول را رها کنند معاف میکنند ولی در قراء و قضبات و هر کجا که نخواهند با او موافقت نمی کنند و میگویند از عهده خدمات نظامی برمی آید (شجاع - يك سماور را هم نمیتواند آتش کند) و اصولاً بنده عرض کردم که در آن قانون يك شخصی

با يك چشم بقول آقا که يك سماور را هم نمیتواند آتش کند این شخص مسلماً بدرد ارتش نمی خورد تا چه رسد بیک کسی که دو چشمش معیوب است بنابراین بعقیده بنده این قید باید از آخر این قسمت برداشته شود کسی که دو چشمش معیوب است (مخبر - معاینه میشود) بلکه معاینه مسئله دیگری است علی ای حال کسی که معیوب است میآورند و معاینه میکنند ولسی اینجا نوشته شده است که از عهده خدمات نظامی بر نیاید ممکن است که بگویند این فرد دو چشمش معیوب است ولی بدرد فلان قسمت می خورد .

رئیس - ماده ۶۱ قرائت میشود

ماده ۶۱ - مشمولین بیمار و ضعیف البنیه بوسیله بنگاههای بهداری کشور قبلاً تحت معالجه واقع و پس از بهبودی بخدمت احضار میگردد مدت تعویق خدمت آنان از یکسال تجاوز نخواهد کرد . مگر آنکه ادامه معالجه آنان مورد تأیید و گواهی دو پزشک واقع شود .

تبصره - بنگاههای بهداری کشور موظف به معالجه و مداوای مجانی مشمولین این ماده خواهند بود .

رئیس - ماده ۶۲

فصل هشتم - معافیت محدود

ماده ۶۲ - اشخاص زیر بواسطه موقعیت خود از انجام خدمت وظیفه معاف میباشند

۱ - حکام شرع مجاز باجتهاد و با فتوی از مراجع تقلید و با فتوی .

۲ - علماء درجه اول مذاهب زرتشتی و کلیمی و مسیحی تبصره ۱ - اعتبار مدارك مربوط باین قبیل اشخاص منوط بگواهی شورای عالی فرهنگ است

تبصره ۲ - دانشجویان (طلاب) علوم دینی که مطابق برنامه وزارت فرهنگ مشغول تحصیل هستند مشمول ماده ۷۲ و ۷۳ این قانون خواهند بود .

رئیس - آقای اوحدی .

اوحدی - بنده فقط در اتراف تبصره يك عسریضی دارم و آن این است که آقای معاون دقت بفرمایند اول

عرض این است که در این تبصره دانشجویان بنام طلاب که اسم علوم دینی روی آنها گذاشته شده نوشته شده است مطابق ماده ۷۲ و ۷۳ این قانون در حق آنها عمل خواهیم کرد در این قانون ماده ۷۲ اصلاً وجود ندارد فقط ماده ۷۳ است این عرض اولم بود عرض دوم این است محصلین مدارس عالییه فراغت از تحصیلشان موقمی است که از طرف دانشگاه دانشکده تصدیق لیسانس و دکترا بآنها داده میشود آنوقت بایستی حاضر شوند برای انجام خدمت وظیفه آمدم سرطلاب طلاب علوم دینی چه وقت فراغت از تحصیل پیدا میکنند ؟ وقتی که مجتهدین جامع الشرایط به آنها جواز اجتهاد بدهند تا جواز اجتهاد نداده اند که این مشغول تحصیل است وقتیکه جواز اجتهاد گرفت مشمول قسمت اول این ماده است آنوقت هم این ماده و این تبصره منظور میتواند او را مشمول نظام وظیفه قرار بدهد زیرا فراغت از تحصیل منوط بگرفتن نتیجه است گرفتن نتیجه این است که آن مدرس او معلم او با اجازه اجتهاد میدهد وقتی که اجازه اجتهاد داد مشمول قسمت اول میشود بنابر این ماده ۷۲ که وجود ندارد و مشمول ماده ۷۳ هم که نخواهد بود .

مخبر - بیاناتی که آقای اوحدی فرمودند اگر توجه بفرمایند ماده ۷۲ و ۷۳ در خود قانون است اینها مواد اصلاحی است و چون آنها اصلاح نشده عیناً در خود قانون باقی است در اینجا نوشته است که ماده ۷۲ و ۷۳ راجع بدانشجویان دبیرستان و دانشکده هائی است که تا وقتی که تحصیل میکنند چه حالی خواهند داشت و البته وقتی که دانشجویان تا آن موقمی که تحصیلاتشان تمام نشده معاف موقتی خواهند بود تا وقتی که امتحان فراغت بدهند بنابر این ماده ۷۲ و ۷۳ اشاره شده است در اصل قانون هست که از بین برفته است و اصلاح هم نشده است .

رئیس - آقای انوار .

انوار - بنده خواستم اولاً از آقای نقابت عذر بخواهم که بنده همیشه کلمات شمارا با اهمیت تلقی کردم و همیشه به

فهم شما عقیده دارم اما این موضوع که آقای اوحدی فرمودند آن عبارت ماده ۷۲ میگوید تمام دانش آموزان و دانش جویان مشمول به محض ترك تحصیل این ماده میگوید به مجرد اینکه ترك تحصیل شد به خدمت نظام وارد می شود پس این موضوع برایش باقی هست نه اینکه معنایش این باشد که موضوع نداشته باشد و راجع بماده ۷۲ همانطور است که آقای تهرانچی بیان فرمودند که در اینجا ندارد پس آن توجهی که شما کردید همان جزء اول است.

رئیس - آقای اورنگ

اورنگ - آقای اوحدی بنده فقط می خواهم يك تذکره عرض کنم که خاطر شریف روشن باشد ماده ۷۲ در اصل این قانون هست در این قانون مواد اصلاحی گذارد شده است چرا؟ چون در ماده همانطور که بود بجای خود باقیست و هیچ تغییری در آن داده نشده است پس این ماده ۷۲ که در اصل قانون است معتبر است و در حق این قبیل دانش جویان است اما راجع به طلاب علوم دینی آن اشکالها وارد نیست چرا وارد نیست برای خاطر اینکه فرض اینطور فرمودند که دانشجویانی که میروند مدارس و تحصیل میکنند شش سال و شش سال که میشود دوازده سال که تحصیل کرد دیپلم میگیرد سه سال اگر بعد از این دوازده سال اگر رفت در مدارس عالی میشود لیسانس برای دکتر هم يك سنینی معین است پس هر کس که دیپلم گرفت دکتر نیست هر کس که لیسانس گرفت دکتر نیست این دانش جویانی هم که تحصیل علوم دینی میکنند برای این دانشجویان هم وزارت فرهنگ مقرراتی معین کرده است او هم در پایان کلاس دوازده مجتهد نمیشود. بیرون می آید و دیپلم هم دارد ولی مجتهد نیست مجتهد يك اثر خاص است مرجع تصدیق را هم معین کرده است فرض کنیم آقای يك کسی در مدرسه عالی سه سالار درس میدهد به این قبیل دانشجویان خود او مرجع تقلید نیست آن درس دهنده و مدرس. ممکن است از مدرسه بیرون بیاید و مدرس هم نباشد و برود خدمت نظام وظیفه اش را انجام دهد مجتهد شدن

يك تشریفات خاصی دارد و در این قانون هم پیش بینی شده پس آن اشکال هم وارد نیست.

رئیس - ماده شصت و سه.

ماده ۶۳ - جز در مواردیکه در قانون پیش بینی شده باشد مشمولین زیر که متکفل شناخته شده اند هر سال بوضعیت آنان رسیدگی و چنانچه موضوع تکفل بر طرف شده باشد بخدمت زیر پرچم احضار و الا برای مدت يك سال دیگر با آنان ورقه معافیت داده خواهد شد. اگر تاسن بیست و نه سالگی مشمول در وضعیت تکفل او تغییری حاصل نشده باشد از خدمت زیر پرچم معاف و جزو ذخیره محسوب خواهد شد.

۱ - یگانه پسر هر مرد یازنی که سن او از شصت سال متجاوز و با دلائل علت مزاج از اداره امر معاش خود عاجز و کفالت بر عهده آن پسر باشد.

۲ - هر جوانی که عهده دار معاش عیال و اولاد خود باشد

۳ - هر جوانی که کفیل منحصر بفرد معاش پدر و یا مادر

یا جده و یا جده علیل و یا پیر از کار افتاده و بی استطاعت باشد

۴ - هر جوانی که به تنهایی عهده دارد معیشت برادر و

یا خواهر صغیر و یا علیل از کار افتاده و بواسطه عدم بضاعت

در غیبت خود و وسائل نگاهداری آنان را نداشته باشد.

تبصره - از تاریخ تصویب این قانون هر کس قبل از

مشمولیت تاهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را

بعنوان تکفل از عیال و اولاد خود نخواهد داشت.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - عرض میکنم که قانون را باید طوری

ترتیب و تنظیم کرد که موجه و منطقی بنظر بیاید ملاحظه

بفرمائید اینجا می خواهد یگانه پسر مرد یازنی را که این

پسر متکفل خرج آن مرد یازن یعنی پدر و مادرش است از

خدمت معاف می کنیم البته این که شرط شده است که این

پسر باید متکفل مخارج پدر یا مادر خودش باشد و آن پدر

یا مادر هم عاجز باشند از اداره کردن معاش خودشان صحیح

است اما يك چیز دیگری است که مینویسد سن آن پدر یا

مادر از شصت سال متجاوز و یا در اثر علت مزاج الی آخر

پس يك پسر یگانه را معاف میکنیم از خدمت نظام وظیفه برای اینکه متکفل مادر یا پدر خودش است که این پدر یا مادر شصت سال دارند حالا مادرش اگر پنجاه و نه سال داشت چطور میشود پنجاه و نه سال دارد فقیر هم هست بضاعت ندارد یا پنجاه و نه سال و شش ماه دارد مثلاً این را معاف نمی کنید که باید حتماً شصت سال داشته باشد یکی از مطبوعات روزنامه کیهان اعتراض کرده بود که این مدت پانزده سال که معین شده است برای کسیکه سابقه انتشار داشته باشد حالا يك کسی چهارده سال و شش ماه سابقه انتشار داشته این تقصیری کرده است برای شش ماه باید محروم باشد آقا؟ حالا غرضم این بود که در شور دوم توجه بفرمائید که یگانه پسری که کس و کاری ندارد و متکفل مخارج پدر یا مادر یا جدش است اعم از اینکه آن پدر و مادر چهل سال یا شصت سال داشته باشند این را باید معاف کرد بنده نمی خواهم زیاد وقت را بگیرم این ایراد در زن آن مشمول هم وارد است و در هر شقی يك قیودی هم هست که ایجاد اختلاف خواهد کرد و واقعاً يك حقوقی را سلب خواهد کرد این است که يك جوانی که سرپرست است و يك کسی و کاری هم ندارد که او را اداره کند این را معاف کردید مثلاً فرض کنید که آدمی که زن دارد و اولاد هم دارد این معاف میشود بسیار خوب حالا اگر زن داشت ولی اولاد نداشت این را میبرند بخدمت آنوقت زنش را چکار بکند اگر يك دانه اولاد داشت معاف میشود بنابراین بنده عقیده ام این است در شور دوم یک قدری دقت بیشتری بعمل آید و اینها روشن شود.

رئیس - آقای اوحدی.

اوحدی - اگر آقای تهرانچی در توضیحاتی که دادند

و لفظ این قانون را بردند روی قانون ۱۳۱۷ و همچنین آقای

بزرگوار خودم (اورنگ - مخلص شما هستم) اینطور توضیح

نمیدادند بنده محتاج بصحبت نمیشدم در این تبصره نوشته شده

از تاریخ تصویب این قانون اگر لفظ این قانون را ببرید روی

۱۳۱۷ بایستی در ۱۳۱۷ هم اگر کسی اختیار عیال کرده و

اولاد داشته باشد باید آنها را معاف کنیم اگر این را بخواهید

آنجا ببرید پس لفظ این قانون فقط شامل همین است که لایحه اش را آورده اند و يك مواردی را هم استثنا کرده اند و در آخر این قانون هم گفته که پس از تصویب بموقع اجرا گذاشته خواهد شد بنا بر این لفظ این قانون را نمی توانیم ببریم روی قانون ۱۳۱۷ اگر اینطور است که نقض غرضی لازم می آید ما میخواهیم از موقع تصویب این قانون مشمولین که هنوز بحد مشمولیت نرسیده اند میخواهند عیال اختیار کنند و شاید يك سوء نظری دارند که در موقع مشمول شدن بخواهند خودشان را دارای عیال و اولاد معرفی بکنند برای فرار از نظام وظیفه. اگر اینطور باشد حتماً باید این را ببرند بخدمت نظام برای اینکه این خدمت را من مقدس تر از همه چیز میدانم روی این نظر اگر نظر شما هم هست با بنده موافقت بفرمائید که اصلاح نشود.

مخیر - پیشنهاد بفرمائید.

اوحدی - بنابراین بنده دیگر عرضی در اطراف این

قسمت ندارم جز يك نکته واضح و مورد لزوم و آن نکته

این است که این معافیت های سال بسالی که داده میشود

يك طریق سهلی برایش پیشنهاد بکنند که این بدبخت متکفل

که بایستی هر ساله مزاحم بشود و از کار و زندگانش بازماند

يك تسهیلی فراهم بشود که بمحض مراجعه کردن بآن مرجع

فوراً این معافیت را بهش بدهند و شش ماه نرود و نیاید و

امروز و فردا و پس فردا نکنند و بگویند برو یکماه دیگر

بیا ده روز دیگر بیا پانزده روز دیگر بیا تا يك ورقه معافی

بتمو بدهیم و از آن طرف آن بیچاره هم از کار و زندگانش

باز بهماند زودتر باو بدهند که او هم بمقصد خودش برسد

و برود بی کارش.

رئیس - آقای نقابت.

نقابت - بنده باز يك پیشنهادی حطیم که البته در

که میسیون مطرح خواهد شد و بطور اختصار هم باید يك

توضیحی بدهم این جا و آن این است که این جا در شق دوم

ماده ۶۳ نوشته است که هر جوانی که عهده دار معاش عیال

و اولاد خود باشد این قسمت با تبصره که در ذیل این ماده

ذکر شده بکلی از بین رفته است زیرا قید شده است در تبصره که از تاریخ تصویب این لایحه عرض کنم اشخاصی که تاهل اختیار می کنند مشمول این ماده نخواهند شد بنده خیال میکنم جمع بین این دو نظر را بگیریم که هم راه باز نشود که اشخاص شروع کنند بتاهل برای معافیت که مقصود حاصل نشود و هم اینکه يك تشویقی برای تاهل و تشکیل خانواده کرده باشیم برای این که بنده عقیده دارم که تاهل و داشتن چهار فرزند لااقل باعث معافیت بشود یعنی اگر ما بخواهیم و بتوانیم يك نکاتی را توجه بکنیم که آن نکات تشویق بکنند افراد را به تشکیل خانواده و عائله و این عمل خود باعث میشود که ما از فسق و رذائل اخلاقی جلوگیری بتوانیم بکنیم (صحیح است) و این البته فوائد و محاسنش خیلی بیشتر از این خدمت شخصی است که برود بآنجا البته این خدمت هم مهم است و تمام این موضوع ما را باید متوجه کرد و اصلاح کرد و بنده خیال میکنم اگر شق دوم این ماده را اصلاح کنیم و بگوئیم که هر جوانی که عهده دار معاش عیال و چهار اولاد باشد با این ترتیب هر دو نظر آقایان را تأمین کرده ایم زیرا فردی که عیال و چهار طفل خود را بایداعاشه بدهد این هم خود يك نوع تکفلی است که حتماً باید يك استثنائی برایش قائل شد از طرفی هم این خود موجب میشود که تشویق میشوند افراد به تشکیل عائله و خانواده و تکثیر اولاد و اگر بتوانیم هر دو نظر را تأمین کنیم خیلی بهتر است و پیشنهادم را تقدیم کنم.

مخبر - الثقات بفرمائید .

رئیس - آقای روحی .

روحی - عرض کنم خواستم خاطر تان را مستحضربدارم که موضوع تاهل همیشه باید روی قواعد صحیحی باشد يك جوان ۲۱ ساله می رود بخدمت سربازی اگر این از ۱۶ سالگی یا ۱۸ سالگی تاهل اختیار کنند و برود و زن بگیرد و چند تا اولاد پیدا کند و شانه از زیر بار خدمت نظام خالی بکنند این فایده ندارد این اولاد او هم اولاد سالم نمیشود سن تاهل از بیست و پنج و بیست و شش پیلا است اگر اجازه بندهم

که يك جوانی بتواند این عمل را بکند و تاهل اختیار کند و چهار اولاد داشته باشد قبل از سنین مشمولیت از این راه ممکن است بظاهر این يك وسیله فراری باشد برای فرار از خدمت نظام و وظیفه و همچنین ملاحظه بفرمائید تا ۲۱ سالگی ممکن است که چهار فرزند پیدا کند اولاً سؤال میکنم از آقایان آنها را میشود اولاد با بنیه قوی و زورمند و منتج نتیجه حساب کرد یا نه؟ البته خیر. اگر حضرت عالی در کمیسیون تشریف بیاورید آن جا باز در این قسمت توضیحاتی کافی خدمت تان عرض میکنم و بالاخره حضرت عالی قانع خواهید شد. البته مذاکره خواهیم کرد.

رئیس - ماده شصت و چهارم :

ماده ۶۴ - از مشمولین طبقات ۱۲۸۴ - ۱۲۸۵ - ۱۲۸۶ - ۱۲۸۷ - ۱۲۸۸ - ۱۲۸۹ - ۱۲۹۰ - ۱۲۹۱ - ۱۲۹۲ - ۱۲۹۳ - ۱۲۹۴ آنهائیکه در تاریخ تصویب این قانون در خدمت زیر پرچم هستند پس از پایان خدمت زیر پرچم مرخص خواهند شد و آنهائیکه بخدمت وارد نشده اند دیگر برای خدمت زیر پرچم احضار نخواهند شد.

تبصره ۱ - متولدین ۱۲۹۵ بعد که تکفل شناخته شده و میشوند مشمول مقررات ماده ۶۳ خواهند بود.

تبصره ۲ - مشمولینی که تا این تاریخ مورد مقررات مواد ۶۴ و ۶۸ قانون خدمت نظام و وظیفه مصوب ۲۹ خرداد ۱۳۱۷ بوده و فعلاً در خدمت ارتش یا ژاندارمری هستند در صورتیکه هشت ماه خدمت مقدماتی را طی کرده باشند از خدمت مرخص و جزو طبقات مربوطه میگردند.

تبصره ۳ - کسانی که تا تاریخ اجرای این قانون مطابق یکی از قوانین ۱۳۰۴ - ۱۳۱۰ - ۱۳۱۷ برک معافیت دائم گرفته اند معافیت آنان معتبر شناخته میشود.

تبصره ۴ - مشمولینی که متولد از ۱۲۸۴ تا پایان ۱۲۹۴ هستند و خدمت زیر پرچم خود را انجام داده اند و در حین اجرای این قانون مشغول خدمت دولت میباشند مدت خدمت زیر پرچم آنها خواه قبل از قبول خدمت دولت بوده و یا بعد از آن باشد در صورت برداخت کسور تقاعد جز عمدت

خدمت رسمی آنان محسوب خواهد شد و دو برابر مدتی که زیر پرچم خدمت کرده اند از ادوار خدمت آنان طبق ماده ۶ قانون نظام وظیفه مصوب ۱۳۱۷ کسر میگردد.

رئیس - آقای امیر تیمور .

امیر تیمور - بنده آنچه تأمل کردم که برای تدوین این ماده ۶۴ يك دلیل منطقی و عقلمانی پیدا کنیم حقیقتاً نتوانستم بفهمم آنچه از این ماده استنباط میشود بر طبق این ماده برای اشخاصی که بقانون احترام گذاشته اند و در موقع وظیفه خودشان را انجام داده اند يك جریمه معین شده است و برای کسانی که تخلف از قانون کرده اند و از خدمت شانه خالی کرده اند يك پاداشتی معین شده است اگر بنا است يك طبقاتی معاف بشوند بایستی کلاً معاف بشوند و اگر باید بخدمت احضار بشوند باید کلاً احضار بشوند نه اینکه يك عده از نقطه نظر اینکه در موقع خود از قانون اطاعت کرده اند آنها بیایند و باز هم خدمت کنند ولی کسانی که فرار کرده اند بوسائلی متشبث شده اند آنها نباید خدمت کنند؟ بعقیده بنده آقا خدمت نظام وظیفه يك خدمت مقدسی است که تمام افراد کشور متساویاً در موقع خودش باید انجام بدهند من اگر وزیر جنگ باشم لایحه به مجلس شورای ملی میآورم که يك نفر هم معاف نشود.

فراقی و چند نفر از نمایندگان - احتیاجی نیست آقای

امیر تیمور - احتیاجی هم اگر نیست باید متساویاً همه را معاف کنند چرا يك کسی که اطاعت از قانون کرده است و خدمت کرده با آن کسی که اطاعت نکرده و فرار کرده در يك ردیف قرار بگیرند بلکه آن کسی که فرار کرده تشویق هم بشود و معاف بشود این ظلم است این برخلاف عقل و منطق است این دلیل ندارد (صحیح است) و باید هر عملی دلیل منطقی و قانونی داشته باشد در غیر این صورت فایده ندارد قانون (صحیح است).

مخبر - آنچه را که آقای نماینده محترم فرمودند که برای آنهائیکه خدمت کرده اند مجازاتی قائل شدیم و برای

آنهائیکه خدمت نکرده اند تشویق کرده ایم اینطور نیست مخصوصاً اینجا ذکر شده است اگر تبصره چهارم را ملاحظه بفرمائید ما در آنجا يك ارفاقهایی برای آنهائیکه خدمت کرده اند قائل شده ایم از آن گذشته میفرمائید چرا معاف شده اند این موضوع دلائلی دارد یکی اش این است که طبق دفاتر آمار که موجود است و رئیس آمار هم در کمیسیون آمدند و توضیح دادند عده متوفیات این ها خیلی زیاد است که اینها وارد دفتر نشده است و وقتی که رجوع بدفتر میشود و صورت میدهند آن اندازه که بداره نظام وظیفه صورت داده میشود خیلی هایش اصلاً وجود خارجی ندارد (صحیح است) یا متوفی بوده اند که وارد دفتر نشده است یا اصلاً متواری هستند و معلوم نیست کجا رفته اند و چه شده اند و این صورتهای خیلی زیاد است و درست هم نیست و باندازه هم که لازم بوده است از آنها گرفته شده است حتی در کمیسیون مذاکره شد که از سال نود تا نود و پنج باندازه مشمولین رد شده اند که حتی صدی دو یا صدی سه هم باقی نمانده اند یعنی عده خیلی کم بوده است (صحیح است) البته برای این بوده است که برمیخورده است بآن صورتهائی که وارد نشده است و صورتهای صحیحی نبوده است يك اشخاصی را بی خود و بدون جهت مأمورین عقب شان میگشته اند و دنبال میکردند در صورتیکه آنها یا فوت کرده اند یا مفقود الاثر شده اند پس اینجا يك ارفاق زیادی برای آنها قائل نشده اند اما راجع بفراری که فرمودند این اصلاً موارد فرار را شامل نمیشود یعنی اگر اشخاص در زیر پرچم بوده اند و فرار کرده باشند آنها را شامل نمیشود و آنها باید بیایند خدمت کنند و خدمت را تمام کنند و آقا قانون سال ۱۳۱۷ را هم در نظر بگیرند و این ماده در آن قانون نبوده است این ماده اصلاحی است و راجع میشود باین اشخاصی که توضیح دادم یعنی يك قسمت آنهائیکه فوت شده اند بک عده هم اشخاصی بوده اند که دارای اولاد و تکفل و وضعیتهائی بوده اند و هر سال هم چون نمیتوانستند مطابق قانون بیایند و معافیت بگیرند و وضعیت برای شان سخت بوده است و

یا بیک علل دیگری حاضر نمی شده اند بعلاوه حالا کبرسن پیدا کرده اند الان یک آدم سی ساله سی و دو ساله شده اند از اینها میتوانستند مثل یک فرد ۲۱ ساله استفاده نظامی بکنند و تعلیمات نظامی بدهند از این جهت هم بوده است که روی هر فته عدّه زیادی هم نخواهند بود اینطور پیش بینی شد از آن طرف هم برای آن اشخاصی که در این مدت رفته اند و خدمت کرده اند در آن نبره ۲ و ۳ خیلی ارفاق برایشان قائل شده ایم که در صورت پرداخت کسور تقاعد جزء مدت خدمت رسمی شان محسوب و دو برابر مدتی که زیر پرچم خدمت کرده اند از ادوار خدمت آنان طبق ماده ۶ قانون نظام وظیفه سال ۱۳۱۷ کسر میگردد یعنی از سنین خدمتشان که ۴۵ سالگی است کسر میشود و زودتر از خدمت نظام وظیفه معاف میشوند.

رئیس - آقای طباطبائی .

طباطبائی - در سطر دوم و سوم این ماده ملاحظه میفرمائید نوشته است آنهایی که در تاریخ تصویب این قانون در خدمت زیر پرچم هستند پس از پایان خدمت زیر پرچم مرخص خواهند شد . عرض کنم چرا اینرا نوشته اند مگر کسی که خدمت زیر پرچم را تمام کرد مرخص نمیشود ؟ (مخبر - چرا) پس این چه چیز است که نوشته اند و این چه قیدی است که شده است ؟ (صحیح است) و اصلاً این سطر دوم را اصلاً بفرمائید بردارند (مخبر - بسیار خوب) چون زیادی است . اما راجع بآن قسمتی که آقای امیر تیمور هم فرمودند هم اوقت هم که لایحه قانونی نظام وظیفه در سابق مطرح بود و در کمیسیون بود از طرف آنهایی که رفته اند بخدمت و خدمت نظام وظیفه خودشان را کرده اند همانطور که فرمودند مطابق قانون رفتار کرده اند این اعتراض میشد بکمیسیون هم مراجعه میکردند که آیا این چه چیزی است ما رفته ایم خدمت خودمان را انجام داده ایم یا خدمت مان نیمه کاره است یا الا آن مشغول خدمت هستیم و شش ماه است خدمت میکنیم یا شش ماه از خدمت ما باقی مانده است ما باید مشمول مقررات قانون باشیم (رضوی - صحیح هم

خدمت کنند ولی از بیست و پنجسال با آن طرف یعنی بیست و شش ساله و بیست و هفت ساله و سی ساله واقعا آن نظری را که آقا فرمودند صحیح است و آن عیب هم هست و آن عدم صلاحیت سنی اشخاص است .

معاون وزارت جنگ - راجع باین ماده ۶۴ بنده مجبورم یک توضیحاتی عرض کنم که این ماده برای نظام - وظیفه یک ماده حیاتی است اگر مواد دیگر مختصر دستکاری درش بشود تأثیری در ارتش ندارد ولی اگر این ماده را یک قلم درش کم و زیاد بشود که روی حساب درست نیاید مثل این است که حکم قتل نظام وظیفه داده شده باشد ما تا سال ۱۲۹۰ را معافی قائل شدیم برای این که مطابق آمار اسامی آن اشخاصی که در دفاتر رفته بود در حقیقت وجود خارجی نداشته اند چون وجود خارجی نداشتند می گفتند مأمورین آمار و مأمورین نظام وظیفه بمردم تعدی میکنند گفتیم یک قلمه کشفه کشیده شود تا ۱۲۹۰ را کاری نداشته باشند که بآنها تعدی نشده باشد به نمایندگان محترم پیشنهادهایی کردند که تا ۹۵ باشد و این پیشنهادها در شور محددی که در کمیسیون شد و مورد مطالعه واقع شد - وزارت جنگ تا ۹۳ را هم موافقت کرد برای اینکه بر طبق تشخیص متخصصین خارجی هم که بنا است در خدمت ارتش ایران وارد شوند مستشاران امریکائی هم سن ۲۷ را سن خوبی قائل شدند و از ۲۷ ببعدها گفتند بدر شما نخواهند خورد بنا بر این از ۲۷ بآن طرف را یک قلم به رویش کشیدیم و تا سال ۹۳ رقتیم در کمیسیون هم نمایندگان محترم باز یک قدمی جلو تر گذاشتند و ۹۴ را هم ضمیمه کردند ولی از ۹۴ اگر بگذریم غیر ممکن است که ما جلای سرباز باشیم و مجبوریم بنده تذکر بدهم با آقایان محترم که الان چندین گردان از افراد وظیفه داریم که خدمتشان تمام شده است و بواسطه اینکه سرباز نداشته ایم که جانشین آن سربازها را بتوانیم بفرستیم چون در امنیت کشور ممکن بود خللی وارد آید این بود که آن گردانهای را که ۲۴ ماه خدمتشان را انجام داده بودند مجبور شدیم که آنها را در خدمت نگاه داریم و انصاف نیست

که ما بخواهیم بیک عدّه بخواهیم ارفاق بکنیم و یک عدّه مجبور شوند سه سال خدمت کنند الان وضعیت کردستان طوری نیست که ما بتوانیم گردان ۲۴ ماهه گردان خدمت منقضی را مرخص کنیم بدون اینکه خللی بامنیت آن نقطه وارد نیاید و ما تا سرباز نداشته باشیم نمی توانیم جای آنها بفرستیم بنا بر این هر قدر ارفاق هم نسبت باشخاص مسن بخواهید بفرمائید لازم است باشخاصی هم که عجلتاً در خدمت هستند یک ارفاقی بشود یعنی تعدی زیادی بآنها نشود ولی راجع بموضوعی که در ماده نوشته شده است پس از پایان خدمت زیر پرچم مرخص خواهند شد اینها اشخاصی هستند که مطابق قانون ۱۸ ماه ۲۰ ماه ۲۱ ماه خدمت بتفاوت دارند و الا آن تشکیل یک گردانی را میدهند الا آن که این قانون گذشت و گفتیم طبقه ۹۴ مرخص اگر این اشخاص هم که الا آن در خدمت هستند مرخص شوند گردانهای ما و گروهانهای ما ناقص میشوند و مثل این است که حکم لایزال این گروهانها را داده باشیم بنا بر این مانعی ندارد که این اشخاصی که آمده اند و خدمت کرده اند این چند ماه دیگر را هم خدمت کنند و چیز زیادی هم از مدتشان باقی نمانده و تصور میکنم تا وقتی که این قانون شروع با اجرا بکنند آن عدّه هم مرخص شده باشند بنا بر این تا پایان خدمت باید بمانند که نه بروحیه افراد لطمه وارد آید و نه این ماده عوض شود .

عدّه از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - ماده ۶۵ :

ماده ۶۵ - بطور کلی از دو یا سه برادر سالم که در یک سال بخدمت احضار شده باشند با انتخاب پدر و در صورت نبودن پدر با انتخاب مادر یکی از آنان و همچنین از چهار و پنج برادر دو نفر آنان موقتاً از خدمت سربازی معاف و پس از خاتمه خدمت برادران دیگر بنوبه احضار خواهند شد و در صورت نبودن پدر و مادر این معافیت موقت بحکم قرعه در بین برادران تعیین خواهد شد .

رئیس - ماده ۶۶ :

ماده ۶۶ - متکلفین بایستی رونوشت برك شناسنامه افراد مورد کفالت را با استشهاد تهیه و تا یکماه قبل از سال احضار به حوزه های سر باز گیری تسلیم نمایند .

تبصره - بر گهای استشهاد مطابق نمونه ای خواهد بود که در ادارات شهربانی و ژاندارمری و نزد کدخدایان از طرف حوزه های سر باز گیری در دسترس مشمولین گذارده خواهد شد .

رئیس - ماده ۶۷ :

ماده ۶۷ - تصدیق رونوشت بر گهای شناسنامه افراد مورد کفالت و همچنین صحت مندرجات استشهاد و شناسائی امضا کنندگان در شهرها بعهدۀ ادارات شهربانی و در دهات بعهدۀ کدخدایان محول میگردد و این مأمورین مکلفند بازجوئی های لازمه را نسبت بمندرجات برك استشهاد معمول داشته و صحت آن را تصدیق نمایند .

تبصره ۱ - مگر مأمور یا کدخدائی که برخلاف حقیقت تصدیق نماید طبق قانون تعقیب خواهد شد .

تبصره ۲ - در نقاطی که اداره شهربانی و کدخدا نباشد در صورت بودن ژاندارم اجرای مقررات این ماده بعهدۀ آنان محول می گردد .

تبصره ۳ - مأمورینی که در بالا گفته شد مکلفند به

مراجعه کنندگان رسید کتبی داده و در ظرف مدتی که از ۱۵ روز تجاوز ننماید بازجوئی های لازمه را معمول و استشهاد و رونوشت شناسنامه را گواهی نموده و بتقاضا کننده تسلیم دارند .

رئیس - ماده ۶۹ .

ماده ۶۹ - پسر یا دختریکه تحت کفالت است از لحاظ اجرای این قانون تا آخر سن ۱۸ سالگی تحت کفالت شناخته می شود .

[۶ - معرفی آقای وزیر دارائی از طرف آقای نخست وزیر]

نخست وزیر (آقای احمد قوام) - آقای اللهیار صالح بموجب فرمان اعلیحضرت همایونی بسمت وزارت دارائی برای عضویت هیئت دولت منتخب شده اند و به مجلس شورای ملی معرفی میشوند .

نمایندگان - صحیح است . مبارک است .

[۷ - موقع و دستور جلسه آتیہ - ختم جلسه]

رئیس - اگر اجازه می فرمائید جلسه را ختم کنیم؟ (صحیح است) جلسه آتیہ روز پنجشنبه هفتم بهمن ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور هم بقیه لایحه نظام وظیفه (مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری